

Sýslumannaráð

Dómsmálaráðuneytið
Skúlagötu 4
101 Reykjavík
Sent í Samráðsgátt stjórnvalda

Umsögn Sýslumannaráðs
um mál nr. S-158/2026 í Samráðsgátt:

*Drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um vegabréf, nr. 136/1998
(útgáfa persónuskilríkja)*

8. september 2026

Sýslumannaráð, f.h. sýslumanna, hefur kynnt sér fyrirbyggjandi drög að frumvarpi til laga um breytingu á lögum um vegabréf. Sýslumenn láta efnið til sín taka vegna verkefna sinna við afgreiðslu umsókna um vegabréf svo og afhendingu þeirra á afgreiðslustöðum embættanna.

Hefur Sýslumannaráð eftirfarandi athugasemdir og ábendingar við einstaka greinar frumvarpsdraganna:

2. gr.

Breyting á 2. gr.

Í a-lið ákvæðisins er lögð til breyting á orðalagi 2. mgr. 2. gr. laganna, á þann veg að Þjóðskrá verði heimilt að gefa út neyðarvegabréf þegar sérstaklega stendur á. Með því verði felld brott núgildandi heimild til að fela öðrum stjórnvöldum útgáfu vegabréfa til bráðabirgða við slíkar kringumstæður. Sýslumannaráð gerir ekki athugasemd við breytinguna að því leyti til, með vísan til skýringa að baki henni í greinargerð. Hins vegar telur ráðið að tilefni sé til að afmarka nánar, í ákvæðinu sjálfu eða lögskýringargögnum, hvaða skilyrði þurfa að vera fyrir hendi til að *sérstaklega standi á* í skilningi ákvæðisins, í þágu skýrleika laga og fyrirsjáanleika við framkvæmd. Leggur Sýslumannaráð því til að afmarkað verði nánar í lagaákvæðinu sjálfu hver skilyrði beitingar þess séu, eða að í skýringum með því verði getið þeirra meginsjónarmiða sem litið skal til við mat á því hvort sérstaklega þyki standa á.

3. gr.

Ný 3. gr. Umsókn um vegabréf

Í 3. mgr. nýrrar 3. gr. er kveðið á um að áður en Þjóðskrá Íslands afhendir umsækjanda nýtt vegabréf beri umsækjanda, sem áður hefur fengið vegabréf sem enn er í gildi, að afhenda stofnuninni eldra vegabréf til ógildingar. Er ákvæðinu ætlað að endurspeglar þá reglu að ekki sé gert ráð fyrir að handhafi vegabréfs hafi fleiri en eitt gilt vegabréf til umráða á hverjum tíma. Er ákvæðið jafnframt í samræmi við

Sýslumannaráð

viðtekna framkvæmd á afgreiðslustöðum sýslumanna, þar sem umrædd afhending nýrra og eldri vegabréfa fer að miklu leyti fram.

Til að ákvæðið endurspegli framkvæmdina með skýrari hætti, svo og til samræmis við 10. gr. frumvarpsdraganna, leggur Sýslumannaráð til að orðalag þess verði eftirfarandi:

Umsækjandi um vegabréf, sem áður hefur fengið vegabréf sem enn er í gildi, skal afhenda eldra vegabréf til Þjóðskrár Íslands eða á afgreiðslustað til ógildingar áður en hið nýja er honum afhent.

8. gr.

Breyting á 7. gr.

Í a-lið 8. gr. gr. frumvarpsdraganna er lagt til að við 1. mgr. 7. gr. þeirra bætist nýr stafliður þess efnis að heimilt verði að afturkalla vegabréf hafi það ekki verið sótt innan sex mánaða frá útgáfu þess. Sýslumannaráð tekur undir að æskilegt sé að skýr tímamörk gildi um hversu lengi útgefin og ósótt vegabréf eru varðveitt á afgreiðslustöðum. Að mati ráðsins þykir þó hæfilegt að tímabilið verði tólf mánuðir frá útgáfu vegabréfs í stað sex mánaða. Áður en vegabréf er afturkallað á þessum grunni hafi þá jafnframt verið tryggt að væntanlegur handhafi þess hafi fengið fullnægjandi tilkynningar og raunhæft tækifæri til að sækja það. Í þeim efnum leggur ráðið til að viðkomandi verði sendar að minnsta kosti tvær tilkynningar áður en til afturköllunar kemur, þar sem honum er jafnframt gerð grein fyrir afleiðingum þess verði vegabréfið ekki sótt.

Með vísan til framangreinds leggur Sýslumannaráð til að hinn nýi stafliður 1. mgr. 7. gr., skv. a-lið 8. gr. frumvarpsdraganna, verði orðaður svo:

vegabréf er ekki sótt innan tólf mánaða frá útgáfu þess, enda hafi umsækjanda áður verið sendar tvær tilkynningar um að vegabréfið biði afhendingar og honum verið veittur hæfilegur frestur til að sækja það áður en til afturköllunar kemur.

Sýslumannaráð lýsir sig reiðubúið til að koma til fundar við ráðuneytið til að fara nánar yfir efni umsagnarinnar, svo og til frekara samráðs við vinnslu frumvarpsdraganna, verði eftir því leitað.

F.h. Sýslumannaráðs

Birna Ágústsdóttir, sýslumaður